

Bogosavlja Avčin Pogajnik . Katarina Bebler . Neda Dobovišek . Nadja Furlan
Lorber . Jana Poljanšek Furlan . Martina Hurnšek Pehani . Alenka Lenarčič
Jeršek . Sonja Mincinca . Peter Paškoven
Marjeta Pirkmajer
Kregar

Marjeta Pirkmajer Kregar

Maribor, 1925 – Ljubljana, 2015

Marjeta Pirkmajer se je tik pred koncem vojne leta 1944 vpisala na oddelek za arhitekturo Tehniške fakultete v Ljubljani. Odločitev za študij arhitekture v času, ko je bilo študentk na oddelku še malo, je izražala njeno napredno pionirsko misel in aktivizem, ki jo je v gimnaziji skoraj stal opravljanja mature. Kot študentka je pod Plečnikovim okriljem, tako kot njeni študijski kolegi, risala načrte za manjše projekte. Med študijem je v risalnici spoznala Jožeta Kregarja, s katerim se je leta 1950 poročila in leto zatem diplomirala. Njen mož je svojo arhitekturno pot ambiciozno nadaljeval, Marjeta pa je po poroki ostala doma in svoj umetniški potencial usmerila v urejanje krajine, oblikovanje rastlinskih sožitij in notranje opreme ter v pisanje člankov za Delovo prilogo Pisani petek o urejanju stanovanj s praktičnimi nasveti. Po materini strani je podedovala talent za risanje in ustvarjanje in je to tradicijo prenesla tudi na svojo družino, ki je doma veliko ustvarjala, kar med sodobniki ni bilo v navadi. Pri ročnih spretnostih je izkazovala sodoben pristop in smisel za inovacijo, saj je našla navdih v najbolj nenavadnih predmetih. V domačem okolju je snovala teksturno bogate krajinskoarhitekturne ureditve z domiselno kombinacijo rastlin, ki so barvito poživljale okolico skozi vse leto. Imela je srečo, da so jo po vrsti let zasebnega zanimanja in ustvarjanja z rastlinami kot inovatorko na tem področju prepoznali tudi umetniški in arhitekturni kolegi, kljub temu da si s tem nikoli ni služila kruha.

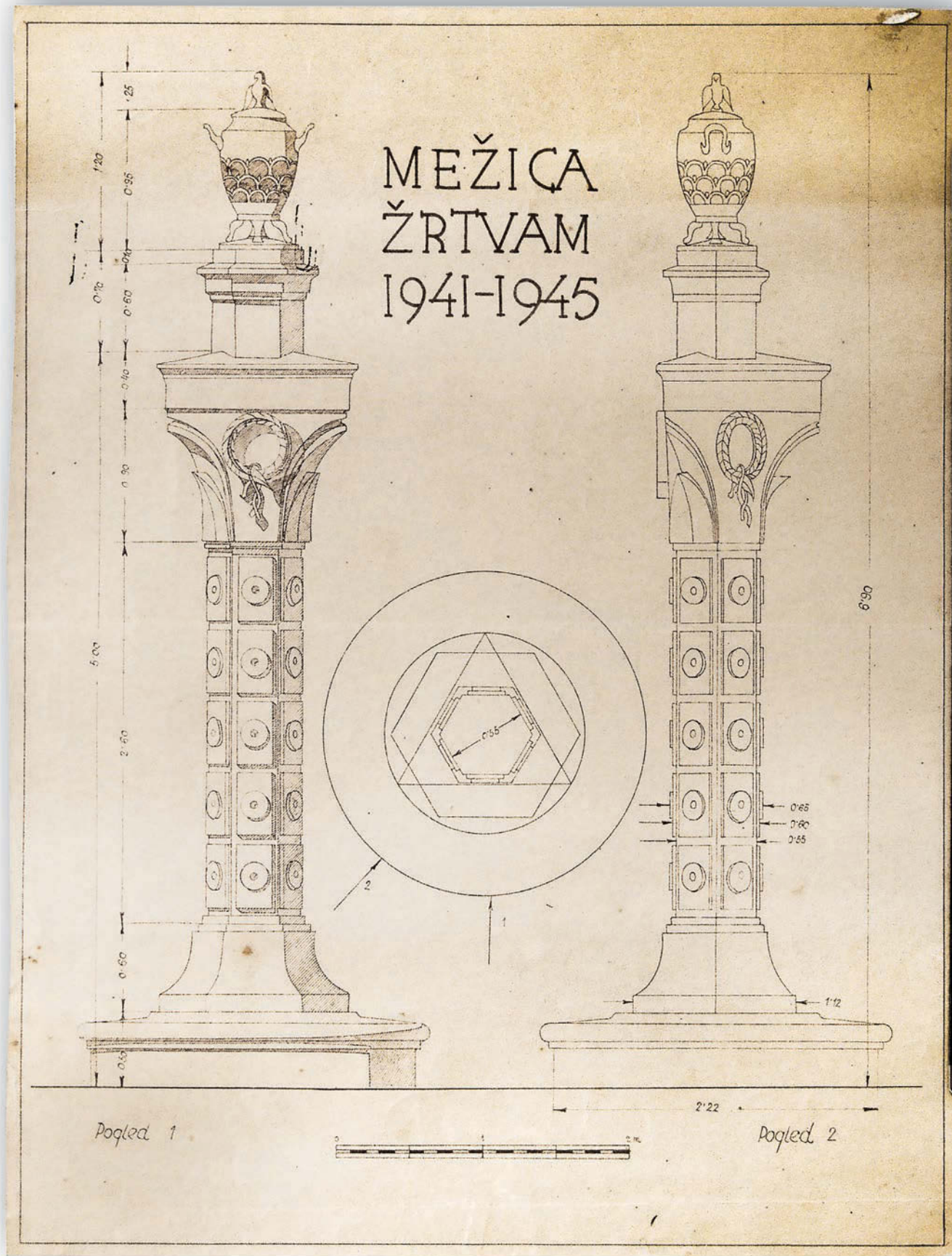
She enrolled at the Department of Architecture of the Technical Faculty in Ljubljana shortly before the end of World War II in 1944. Her decision to study architecture when female students still seldom enrolled at that department reflected her progressive pioneering thought and activism, which almost cost her grammar school matriculation examination. As a student, she would draw plans for minor projects under Plečnik's mentorship, just like her fellow students. In the drawing room, she met Jože Kregar, whom she married in 1950 and graduated the following year. While her husband pursued his architectural career, Marjeta remained home and focused her artistic potential on landscaping, garden design, and interior decoration. She also wrote articles on home decoration with practical tips for the supplement of the Delo newspaper titled Pisani Petek. She inherited her mother's talent for drawing and creativity and passed on this tradition to her family, which would thus, uncharacteristically for the times, often focus on artistic expression at home. Her approach to handicrafts was modern and innovative, as she could find inspiration in the most unusual objects. In her home environment, she designed texture-rich landscaping designs with an inspiring combination of plants that introduced colours and life to their environment throughout the year. She was fortunate that after many years of her private creative focus on plants, she was recognised as an innovator in this field by her artistic and architectural peers, even though she had never made a living from it.

Dela (izbor) / Works (selection)

- Portal cerkve sv. Krištofa / Portal of the Church of St Christopher (soavtor / with Jože Plečnik), Ljubljana, 1947 (porušeno 1958)
- Spomenik padlim borcev NOB / Memorial to the fallen National Liberation Struggle fighters (soavtor / with Jože Plečnik), Laško, 1951
- Spomenik padlim borcev NOB / Memorial to the fallen National Liberation Struggle fighters (soavtor / with Jože Plečnik), Mežica, 1952
- Uporabna umetnost – oblikovanje in izdelovanje nakita / Applied arts jewellery design and production
- Oblikovanje pohištva / Furniture design
- Slavnostni šopek ob 100. obletnici Plečnikovega rojstva / Ceremonial flower arrangement for the 100th anniversary of Plečnik's birth, 1972
- Razstava Rastlinska sožitja / Exhibition on plant arrangements titled Rastlinska sožitja, Ljubljana, 1991
- Oblikovanje cvetličnih aranžmajev ob obisku Papeža Janeza Pavla II. / Ceremonial flower arrangement for the visit of Pope John Paul II, 1996

Spomenik padlim borcev NOB v Mežici, 1952

Še kot študentka je v risalnici profesorju Jožetu Plečniku in manjši skupini drugih študentov pomagala pri študijah in končnih izrisih manjših projektov. Poleg spomenikov NOB za Laško in Mežico je s profesorjem zasnovala tudi novi portal gotske cerkve sv. Krištofa v Ljubljani, ki pa je bila leta 1958 porušena.

© MGML, Plečnikova zbirka

Oblikovanje rastlinja

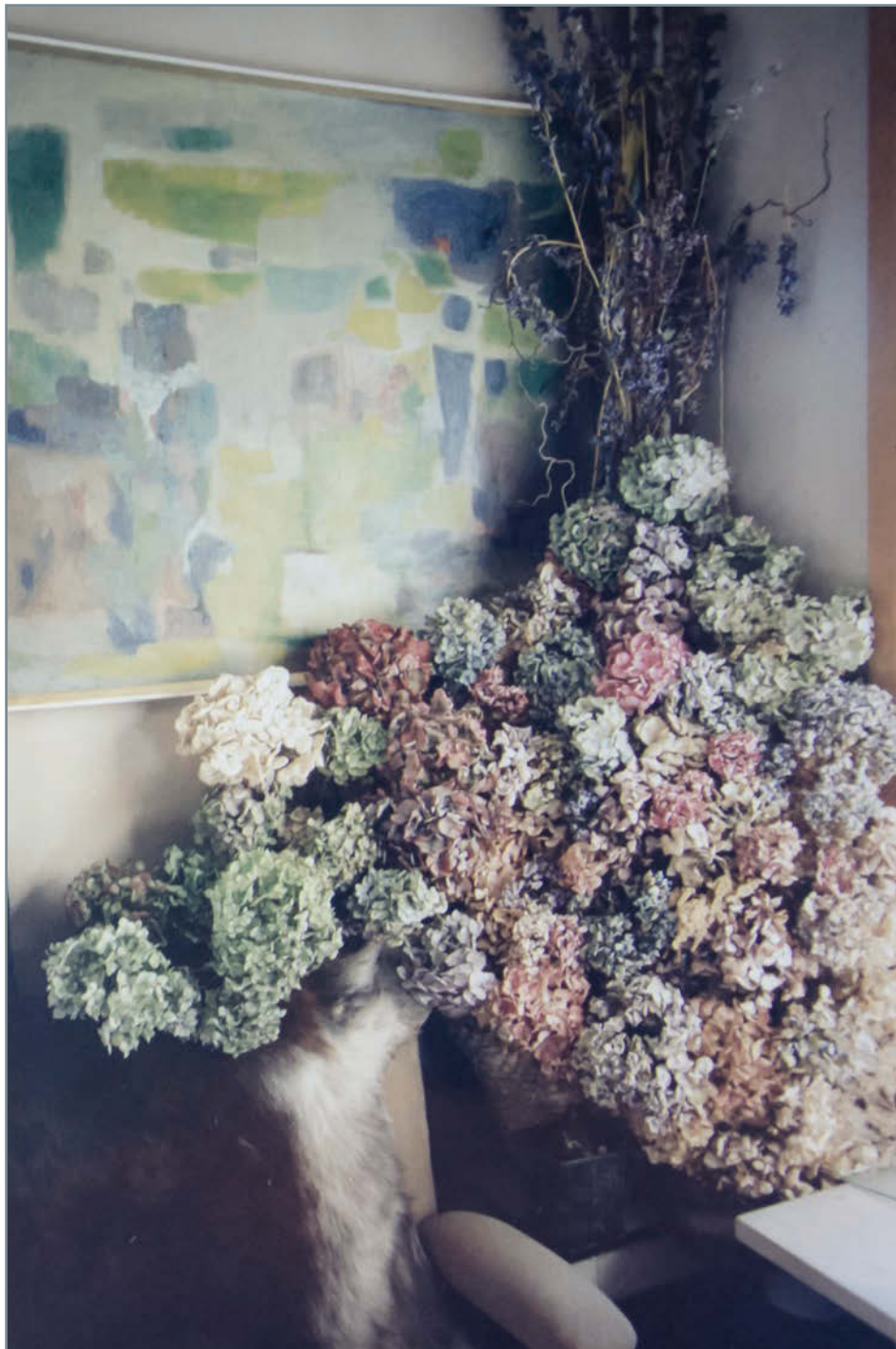
Že pred študijem arhitekture jo je zanimalo oblikovanje rastlinja, tako da je po diplomi raziskovala japonsko umetnost aranžiranja svežega rastlinja. Z leti izpopolnjevanja se je priučila posušiti prav vsako, še tako zahtevno rastlino, ne da bi ta izgubila barvo ali bi ji odpadli cvetovi. Znala je ohraniti regratove lučke, kreativno pa je uporabila tudi lubje, suhe veje, kamne, olupke pomaranč, česna in podobno nenavaden izbor predmetov iz narave. Pri dokumentiranju kreacij jo je navdihoval kontrast svetlobe in sence. Leta 1972 jo je Društvo arhitektov povabilo k oblikovanju spominskega šopka ob 100. obletnici rojstva arhitekta Jožeta Plečnika.

Foto: Marjeta Pirkmajer Kregar

Pisanje nasvetov za urejanje doma za Pisani petek, nekdanjo prilogo Delu

Dobro je znala zasnovati uporabno pohištvo za bivanjske prostore manjših dimenzij. Tako je v hiši brez prostora za jedilnico nastala dvižna miza, otroški kotichek pa je funkcioniral kot večnamenski prostor. Imela je izjemen občutek za kombiniranje nekonvencionalnih materialov, barv in oblik, kar se ni odražalo zgolj v oblikovanju notranjih prostorov, ampak tudi v urejanju krajine.

Zasebni arhiv Moje Plestenjak

Razstava Rastlinska sožitja

»Nekoga moraš imeti rad, pa čeprav trave, reko, drevo ali kamen.« Tone Pavček

Svojim rastlinskim sožitjem je dodajala tudi misel in jih podarjala svojim prijateljem ter sodelavcem moža arhitekta Jožeta Kregarja mdr. Janezu Kališniku, Antonu Bitencu idr. Ob eni takšnih umetnin se je med kolegi v umetniški stroki porodila ideja za razstavo Rastlinska sožitja, na kateri je leta 1991 predstavila svojo ustvarjalno retrospektivo.

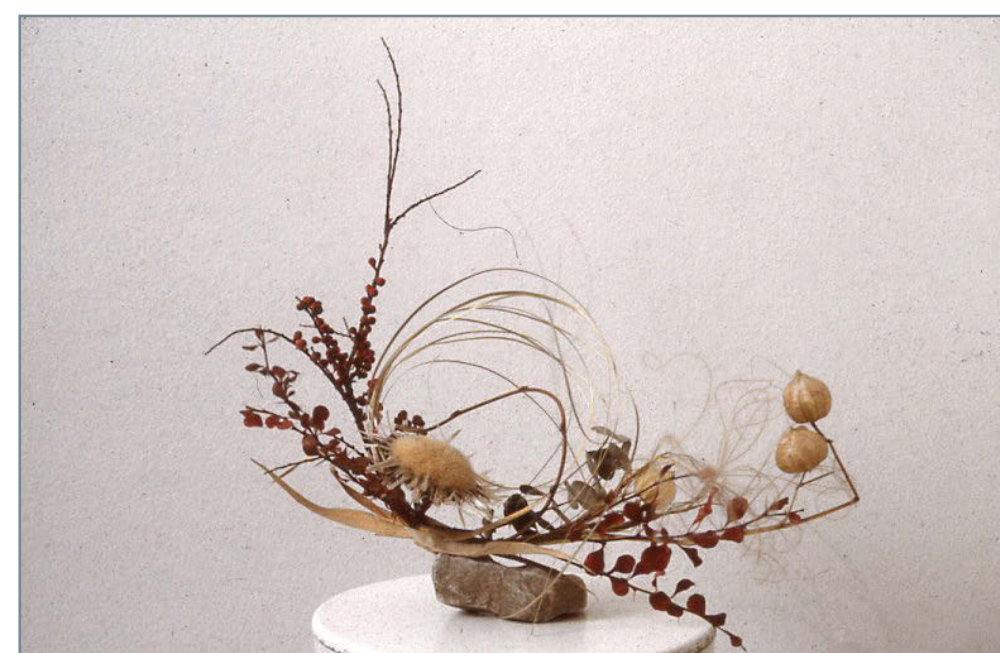

Foto: Marjeta Pirkmajer Kregar